

ADRODDIAD I'R:	Pwyllgor Trwyddedu
DYDDIAD:	5 Mehefin 2024
SWYDDOG ARWEINIOL:	Pennaeth Cynllunio, Gwarchod y Cyhoedd a Gwasanaethau Cefn Gwlad
SWYDDOG CYSWLLT:	Uwch Swyddog Trwyddedu trwyddedu@sirddinbych.gov.uk 01824 706433
TESTUN:	Adolygu Gofynion Trwyddedu Cerbydau Hygyrch i Gadeiriau Olwyn

1. DIBEN YR ADRODDIAD

- 1.1 I Aelodau ystyried adolygu'r gofynion presennol ar gyfer cerbydau hygyrch i gadeiriau olwyn (WAVs) a drwyddedir gan y Cyngor.

2. CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2.1 Gofynnodd yr Aelodau i swyddogion adolygu'r broses bresennol ar gyfer trwyddedu WAVs ar gyfer ceisiadau newydd a cheisiadau adnewyddu oherwydd yr adroddwyd bod diffyg cerbydau o'r fath ar gael yn Sir Ddinbych ac o ganlyniad i berchennog tacsis yn cysylltu â rhai Aelodau i adolygu'r gofynion trwyddedu presennol.
- 2.2 Pe bai Aelodau'n cefnogi cynnig i ddiwygio'r broses bresennol ar gyfer trwyddedu WAVs, eu bod yn awdurdodi Swyddogion i ymgynghori â deiliaid trwyddedau presennol.

3. PŴER I WNEUD Y PENDERFYNIAD

- 3.1 Deddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976 a Deddf Cyfrifoldebau Heddluoedd Trefol 1847.

4. GWYBODAETH GEFNDIR

- 4.1 Cafodd polisi presennol cerbydau hacni a cherbydau hurio preifat, ynghyd â manylion ac amodau'r cerbydau, eu cymeradwyo yng nghyfarfod y pwyllgor ym mis Rhagfyr 2016, yn dilyn ymgynghori helaeth, a daeth i rym ar 1 Gorffennaf 2017. Bu nifer o fân ddiwygiadau ers y dyddiad hwn, gyda'r rhai diweddaraf yn 2022 pan benderfynodd yr Aelodau gadw'r terfynau oedran presennol ar gyfer pob cerbyd trwyddedig.

- 4.2 Mae'r amodau polisi cyfredol ym mharagraffau 2.4.3 a 5.4.3 yn gosod cyfyngiad oedran ar gerbydau pa unai ydynt yn newydd neu'n cael eu hadnewyddu, sef bod rhaid i bob cerbyd newydd i'r fflyd fod o leiaf 5 mlwydd oed ac mae'n rhaid i unrhyw gerbyd sy'n cyrraedd 12 oed gael eu tynnu.
- 4.3 Bydd aelodau'n cofio bod gan y terfyn oedran uchaf ar gyfer caniatáu i gerbydau aros yn drwyddedig hawliau taid yn wreiddiol tan 2022, fodd bynnag mae'r hawliau hyn wedi'u hystyried ddwywaith o ganlyniad i bandemig Covid 2020 a'r effeithiau a gafodd hyn ar y diwydiant trwyddedig, a yn dod i rym o'r diwedd ar 1 Gorffennaf 2024.
- 4.4. Ar hyn o bryd mae angen i gerbydau hygyrch i gadeiriau olwyn gyrraedd yr un meini prawf trwyddedu ag unrhyw gerbyd arall, fodd bynnag mae'r costau sy'n gysylltiedig â'r cerbydau hyn yn llawer uwch na cherbyd nad yw'n hygyrch i gadeiriau olwyn. Mae adolygiad o'r broses gyfredol yn cael ei gefnogi gan Gludiant Ysgol Sir Ddinbych gan eu bod wedi amlygu'r angen ar gyfer cerbydau hygyrch i gadeiriau olwyn ychwanegol ar gyfer contractau ysgol.
- 4.5 Mae nifer fach o'r diwydiant tacsis wedi cysylltu â Swyddogion ac Aelodau i adolygu'r broses i'w gwneud yn fwy fforddiadwy i drwyddedu WAVs drwy naill ai:

Dileu'r terfyn oedran ar gyfer ceisiadau am gerbydau newydd neu Llacio'r terfyn oedran uchaf ar gyfer ceisiadau adnewyddu.

- 4.6 Mae canllawiau Arfer Gorau'r Adran Drafnidiaeth, y dylai holl awdurdodau Cymru roi sylw iddynt hyd nes y bydd Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi eu canllawiau statudol yn nodi *“Gall gosod terfyn oedran mympwyol fod yn amhriodol, yn wrthgynhyrchiol ac yn arwain at gostau uwch i'r diwydiant ac yn y pen draw i deithwyr. Er enghraifft, gall oedran uchaf ar gyfer trwyddedu am y tro cyntaf arwain at ganlyniadau anfwriadol andwyol. Bydd cerbyd trydan ail-law 5 oed yn cynhyrchu llai o allyriadau na char diesel neu betrol Ewro 6 newydd - bydd galluogi'r diwydiant i ddefnyddio cerbydau ail-law yn ei helpu i drosglwyddo'n gyflymach i gerbydau allyriadau sero a gwella ansawdd aer.*

Ni ddylai awdurdodau trwyddedu osod terfynau oedran ar gyfer trwyddedu cerbydau, yn hytrach dylent ystyried gofynion wedi'u targedu'n well i gyflawni eu hamcanion polisi ar allyriadau, sgôr diogelwch a chynyddu darpariaeth sy'n hygyrch i gadeiriau olwyn pan fo hyn yn isel.”

- 4.7 Y sefyllfa bresennol o ran papur gwyn Bil Tacsî a Cherbydau Hurio Preifat (Cymru) Llywodraeth Cymru yw y gallent ymgynghori ar eu cynigion ar gyfer Safonau Cenedlaethol (sy'n cynnwys uchafswm oedran cerbyd neu

allyriadau) yn ddiweddarach eleni, fodd bynnag, maent yn annog awdurdodau lleol i barhau i addasu ac esblygu eu polisi presennol.

- 4.8 Efallai y bydd yr Aelodau'n dymuno ystyried a fyddai'n briodol dileu'r terfynau oedran isaf ac uchaf ar gyfer WAVs a chyflwyno gofynion allyriadau gofynnol megis safonau Ewro 6 (sef y safon uchaf hyd yma), fel yr argymhellir gan yr Adran Drafnidiaeth.
- 4.9 Er gwybodaeth i Aelodau, sefydlwyd Rhaglen Asesu Ceir Newydd Ewro (Euro NCAP) i ddarparu sgôr diogelwch annibynnol ar gyfer ceir newydd. Mae cyfraddau Euro NCAP yn ystyried tair ffactor diogelwch - ar gyfer oedolion, plant a cherddwyr - yn ogystal a lefel technoleg diogelwch yn y car. Er nad yw'n ofyniad cyfreithiol, mae'n cael ei ystyried yn feini prawf annibynnol ar gyfer ceir newydd. Mae sgôr Euro NCAP car yn dod i ben ar ôl chwe mlynedd. Er fod hyn yn bennaf yn sgil Euro NCAP yn codi ei safonau sgorio yn gyson wrth i dechnoleg ddatblygu, ac nid yn sgil dirywiad mewn agweddau diogelwch cerbyd, mae'n dynodi safonau diogelwch cynyddol sy'n debygol o fod mewn cerbydau mwy newydd
- 4.10 Gall Aelodau nodi fod cerbydau hŷn yn tueddu i gael allyriadau uwch gan eu bod yn defnyddio technoleg rheoli allyriadau llai soffistigedig na cherbydau newydd, a gallent fod wedi cael eu hadeiladu i safonau allyriadau llai llym. Er y cydnabyddir y dylai allyriadau aros yr un fath ar gyfer oes y cerbyd, bydd oedran yn ffactor fawr mewn unrhyw ddirywiad o'r safonau hynny yn sgil traul ar y darnau, ac yn bwysicach, amserlen cynnal a chadw rheolaidd a chadarn. Er fod nifer o gerbydau ail-law yn cael eu gwerthu gyda hanes gwasanaeth, mae rhai yn cael eu gwerthu heb unrhyw gofnod o wasanaeth gydnabyddedig.
- 4.11 Mae holl gerbydau sydd wedi'u cofrestru gyntaf ar ôl 1992, wedi cael eu cynhyrchu i safon benodol ar gyfer allyriadau a fydd yn dynodi'r safon ar gyfer oes y cerbyd, oni bai bod rhif cofrestru'r cynhyrchwr yn dynodi fel arall. Mae'r safonau'n cael eu profi yn ystod MoT ac fel a ganlyn ar gyfer cerbydau sydd wedi'u cofrestru gyntaf:
- Euro 1 - 31 Rhagfyr 1992
  - Euro 2 - 1 Ionawr 1997
  - Euro 3 - 1 Ionawr 2001
  - Euro 4 - 1 Ionawr 2006
  - Euro 5 - 1 Ionawr 2011
  - Euro 6 - 1 Medi 2015
- 4.12 Dylai Aelodau nodi fod cerbydau hyd at 9 oed angen cydymffurfio â'r safonau allyriadau uchaf.

- 4.13 Gan nad oes gan gerbydau trydan unrhyw allyriadau, byddant bob amser yn bodloni safonau Ewro 6 neu uwch.
- 4.14 Mae trafodaethau cychwynnol wedi'u cynnal gyda Gwasanaethau Fflyd Sir Ddinbych i gael eu barn ynghylch a fyddent yn cefnogi dull gwahanol o ymdrin â'r gofynion trwyddedu gofynnol ar gyfer WAVs ac maent wedi dweud na allant weld unrhyw ddadl ddilys pam y dylai unrhyw gerbyd trwyddedig WAV fod ag unrhyw delerau ac amodau gwahanol i unrhyw gerbyd hacni trwyddedig neu gerbyd hurio preifat arall gan y dylai pob cerbyd a drwyddedir gan Sir Ddinbych i gyd gyrraedd y safonau uchaf posibl. Mae ganddynt bryderon hefyd, os gwneir lwfans ar gyfer WAVs, y gallai agor y drws i ddeiliaid trwydded ofyn i Aelodau adolygu'r safonau gofynnol ar gyfer pob cais am gerbydau hacni a hurio preifat.
- 4.15 Yn ogystal, mae swyddogion o adain Cludiant Teithwyr y Cyngor wedi nodi y byddent yn cefnogi cynnydd yn nifer y WAVs sydd ar gael i gludo dysgwyr.
- 4.16 Mae'r tabl isod yn nodi nifer y WAVs sydd wedi'u trwyddedu ar hyn o bryd gan Sir Ddinbych ynghyd â'u hoedran, allan o gyfanswm o 271 o gerbydau hacni trwyddedig a cherbydau hurio preifat. Mae rhaniad cyfartal o WAVs sydd wedi'u trwyddedu ar hyn o bryd naill ai fel cerbyd hacni neu hurio preifat:

Blwyddyn Gofrestru	Oedran	Nifer o WAVs
2003	21	1
2004	20	1
2013	11	1
2014	10	2
2015	9	3
2016	8	1
2017	7	4
2018	6	3
2019	5	3
2021	3	2

- 4.17 Pe bai Aelodau'n ystyried cynnig gweithredu safonau allyriadau Ewro 6 fel gofyniad trwyddedu lleiafswm ar gyfer WAVs, byddai'n caniatáu i'r holl WAVs trwyddedig presennol sydd wedi'u cofrestru o fis Medi/Hydref 2015 barhau â thrwydded ar ôl 12 oed gyda gofynion profi pellach posibl. Byddai hefyd yn annog mwy o geisiadau newydd gan y byddai safonau allyriadau Ewro 6 presennol yn caniatáu i WAV 9 oed gael ei drwyddedu.
- 4.18 Pe bai Aelodau'n cefnogi gofynion profi pellach ar gyfer cerbydau WAV sydd wedi cyrraedd 12 oed a hŷn, gallai hyn gynnwys prawf cydymffurfio

ychwanegol, mewn gorsaf brofi gymeradwy o ddewis deiliad y drwydded. Cynigir y byddai angen prawf cydymffurfio bob 4 mis a rhaid cael o leiaf un prawf y flwyddyn yng Ngwasanaethau Fflyd Sir Ddinbych.

- 4.19 Ar hyn o bryd y WAV mwyaf poblogaidd a drwyddedir gan Sir Ddinbych yw Ford Tourneo, y mae gennym 4 ohonynt ac i gynorthwyo'r Aelodau ymhellach mae'r wybodaeth ganlynol yn nodi amcangyfrif o gost WAV ar gyfer y gwneuthuriad a'r model hwn a gafwyd o chwiliad rhyngrwyd sylfaenol gan werthwr ceir ag enw da:

Model 5 oed (2019) - mae model disel gyda 40,00 milltir yn fras tua £24,000

Model 8/9 oed (2016) - mae model disel gyda 100,00 milltir yn fras tua £14,000

- 4.20 Efallai y bydd gan aelodau'r opsiwn hefyd i ystyried ei gwneud yn ofynnol i bob cais newydd am gerbyd Hacni fod yn gerbyd WAV. Fodd bynnag, gallai hyn gael effaith negyddol a chadarnhaol wrth symud ymlaen, gan y gallai gynyddu nifer y WAVs a drwyddedir fel hacni, na ellir ond ei ystyried fel bod yn beth cadarnhaol, fodd bynnag gallai atal y diwydiant rhag cyflwyno ceisiadau am gerbydau hacni newydd ac yn lle hynny wneud cais am drwydded cerbyd hurio preifat.

- 4.21 Dim ond ar ôl ymgynghori â gweithredwyr a pherchnogion trwyddedig yn ogystal â phartïon â diddordeb fel y bo'n berthnasol y dylid gweithredu unrhyw newidiadau sylweddol i bolisi.

5. YSTYRIAETHAU

- 5.1 Er bod yr holl wybodaeth uchod yn berthnasol, mae Swyddogion yn ymwybodol bod adolygiad Llywodraeth Cymru yn dal i fynd rhagddo, sy'n debygol o gynnwys rhai cyfyngiadau pellach ar naill ai oedran cerbydau neu allyriadau. Fodd bynnag, mae angen mynd i'r afael â'r prinder WAVs trwyddedig ac felly argymhellir bod yr Aelodau'n ystyried un o'r opsiynau a ganlyn:

- a. Peidio â gwneud unrhyw newidiadau i'r gofynion trwyddedu presennol ar gyfer WAVs sy'n golygu eu bod wedi'u trwyddedu ar yr un sail â cherbyd "arferol".
- b. Ystyried dileu'r gofynion oedran presennol ar gyfer cerbydau WAV a'i ddisodli gyda bod yn rhaid i bob cerbyd WAV fodloni safonau allyriadau Ewro 6 gyda phrawf cydymffurfio ychwanegol y flwyddyn unwaith y bydd y cerbyd yn cyrraedd 12 oed a phob blwyddyn wedi'i drwyddedu wedi hynny h.y. 3 phrawf y flwyddyn bob 4 mis.
- c. Ystyried (b) uchod heb unrhyw brofion cydymffurfio ychwanegol

- d. Ystyried bod pob cais newydd am drwydded Cerbyd Hacni yn hygyrch i gadeiriau olwyn

6. ARGYMHELLIAD

- 6.1 O gofio'r ystyriaethau a amlinellwyd uchod, bod yr Aelodau'n nodi cynnwys yr adroddiad ac yn y lle cyntaf yn awdurdodi Swyddogion i gychwyn ymarfer ymgynghori gyda'r holl bartïon â diddordeb ar opsiynau 5(1) a-d ac adrodd yn ôl i gyfarfod yn y dyfodol ar ganlyniadau'r ymgynghoriad.